

EUROOPA KOHTU OTSUS

3. oktoober 2000*

(Töötajad—Määrus (EMÜ) nr 1612/68—Võrdne kohtlemine—Riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga mitteliitunud isikud—Euroopa ühenduste ametnikud—Rasedus- ja sünnitusjärgse ravi ja haiglasviibimise tasude tariifide kohaldamine)

Kohtuasjas C-411/98,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 (EÜ asutamislepingu artikli 234) alusel Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Luxembourg) esitatud eelotsusetaotlus nimetatud kohtus pooleliolevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Angelo Ferlini

ja

Centre hospitalier de Luxembourg

ühelt poolt EÜ asutamislepingu artikli 6 esimese lõigu ja artikli 48 (pärast muutmist EÜ asutamislepingu artikli 12 esimene lõik ning EÜ asutamislepingu artikkel 39) ning nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 1612/68 töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires (EÜT, ingliskeelne eriväljaanne, 1968 (II), lk 475), muudetud nõukogu 9. veebruari 1976. aasta määrusega (EMÜ) nr 312/76, millega muudetakse nõukogu määruse (EMÜ) nr 1612/68 töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires (ELT L 1976, lk 2) töötajate ametiühinguõigusi reguleerivaid sätteid, ning nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes, muudetud ja ajakohastatud nõukogu 2. juuni 1983. aasta määrusega (EMÜ) nr 2001/83 (ELT L 230, 1983, lk 6), ning teiselt poolt EÜ asutamislepingu artikli 85 lõike 1 (nüüd EÜ asutamislepingu artikli 81 lõige 1) tõlgendamise küsimuses,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president G.C. Rodríguez Iglesias, kodade esimehed J.C. Moitinho de Almeida, D.A.O. Edward, L. Sevón a R. Schintgen, kohtunikud P.J.G. Kapteyn, C. Gulmann, P. Jann, H. Ragnemalm (ettekandja), M. Wathelet ja V. Skouris,

- Kohtumenetluse keel: prantsuse.

kohtujurist: G. Cosmas,

kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- A. Ferlini, M.-A. Lucas, Liège'i advokatuur ning M. Dennewald, Luxembourgigi advokatuur,
- Luksemburgi valitsus, esindaja: välisministeeriumi kultuuri- ja õigusosakonna juhataja P. Steinmetz,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigusnõunik P.J. Kuijper, õigustalituse ametnikud E. Gippini Fournier ja W. Wils,

arvestades kohtuniku-ettekandja ettekannet,

olles 21. septembri 1999. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1. Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (ringkonnakohus) on esitanud Euroopa Kohtule 7. oktoobri 1998. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 18. novembril 1998, EÜ asutamislepingu artikli 177 (praegu EÜ asutamislepingu artikkel 234) alusel eelotsusetaotluse esiteks EÜ asutamislepingu artikli 6 esimese lõigu ja artikli 48 (pärast muutmist EÜ asutamislepingu artikli 12 esimene lõik ning EÜ asutamislepingu artikkel 39) ning nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 1612/68 töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires (EÜT, ingliskeelne eriväljaanne, 1968 (II), lk 475), muudetud nõukogu 9. veebruari 1976. aasta määrusega (EMÜ) nr 312/76, millega muudetakse nõukogu määruse (EMÜ) nr 1612/68 töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires (ELT L 39, 1976, lk 2) töötajate ametiühinguõigusi reguleerivaid sätteid, ning nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes, muudetud ja ajakohastatud nõukogu 2. juuni 1983. aasta määrusega (EMÜ) nr 2001/83 (ELT L 230, 1983, lk 6), ning teiseks EÜ asutamislepingu artikli 85 lõike 1 (nüüd EÜ asutamislepingu artikli 81 lõige 1) tõlgendamise küsimuses.
2. Eelotsusetaotlus on esitatud A. Ferlini ja Centre hospitalier de Luxembourgigi (edaspidi „CHL“) vahelises kohtuvaidluses, mille esemeks on A. Ferlini

abikaasale CHLi rasedus- ja sünnitusosakonnas osutatud sünnitusabi ja haiglateenuste eest makstavate tasude tariifid.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

3. Määruse nr 1408/71 artikli 2 lõige 1 sätestab:

“Käesolevat määrust kohaldatakse töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja õpilaste suhtes, kelle suhtes kehtivad või on kehtinud ühe või mitme liikmesriigi õigusaktid ning kes on mõne liikmesriigi kodanikud või mõne liikmesriigi territooriumil elavad kodakondsuseta isikud või pagulased, samuti nende pereliikmete ja nende ülalpidamisel olnud isikute suhtes.“

4. Määruse (EMÜ) nr 1612/68 artikli 7 lõigete 1 ja 2 kohaselt:

1. Töötajat, kes on liikmesriigi kodanik, ei tohi teise liikmesriigi territooriumil tema kodakondsuse tõttu kohelda ükskõik milliste tööhõive- ja töötingimuste suhtes teisiti kui selle riigi kodanikest töötajaid, eelkõige seoses töötasu, vallandamise ja töötuks jäämise puhul tööle ennistamise või uue töökoha leidmisega;

2. Tal on samad sotsiaalsed ja maksusoodustused kui selle riigi kodanikest töötajatel.“

5. Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjade (edaspidi „personalieeskirjad“) artiklid 64 ja 72 sätestavad, et EÜ ametnikud peavad tegema sissemakseid Euroopa ühenduste institutsioonide ühisesse ravikindlustusskeemi, üldtuntud kui ühine ravikindlustusskeem (edaspidi „ühine skeem“), ning et nende ravikulud tuleb tagasi maksta selle skeemi alusel.

6. Euroopa ühenduste ametnike ühiste ravikindlustuseeskirjade (edaspidi „ühised eeskirjad“) artikli 72 ning kõnealuste eeskirjade I lisa VIII jaotise kohaselt kaetakse ühise skeemi alusel EÜ ametnike ja nende abikaasade sünnitusabiga seotud kulud, mis koosnevad tasudest, mis makstakse arstile, ämmaemandale, anesteesia, sünnitustoa kasutamise ja füsioteraapia ning muude sünnitusega vahetult seotud teenuste eest. Haiglasviibimise kulud hüvitatakse 85% ulatuses, muud kulud ja tasud 100% ulatuses. Arsti, ämmaemanda ja anesteesia tasud hüvitatakse siiski ülempiirini 33 230 Belgia franki. Haiglasviibimise kulu hüvitatakse kuni 10 päeva ulatuses piirsummas 5946 Belgia franki päevas.

7. Ühiste eeskirjade artikli 9 lõige 2 näeb ette, et „asutused püüavad võimaluse korral sõlmida tervishoiutöötajate esindajatega ja/või pädevate asutuste, ühingute ja üksustega kokkulepped, millega määratakse kohalikke tingimusi ning vajaduse korral juba kehtivaid tariife arvestades kindlaks ravi ja haiglasviibimise eest

makstava tasu määrad, mida kohaldatakse kõnealuse skeemiga hõlmatud isikute suhtes.“

8. Kohtutoimikust selgub, et kohtuasja asjaolude toimumise ajal puudus ühise skeemi ja tervishoiutöötajate esindajate ja/või Luksemburgi pädevate asutuste, ühingute ja üksuste vaheline kokkulepe.

Siseriiklikud õigusnormid

9. CHL asutati 10. detsembri 1975. aasta seadusega, millega loodi avalik-õiguslik asutus nimega Centre hospitalier de Luxembourg, mille koosseisu kuulub Grande-Duchesse Charlotte'i nimeline sünnitushaigla, sihtasutuse Grand-Duc Jean et Grande-Duchesse Joséphine-Charlotte pediaatriakliinik ning linnahaigla (Mémorial A 1975, lk 1794). Seda rahastab Luksemburgi riik ja Luxembourgigi linn.
10. Haigus- ning rasedus- ja sünnituskindlustusele on õigus isikutel, kellel on leping Luksemburgi haigekassadega. Haigekassad on sõltumatud avalik-õiguslikud asutused, kes on juriidilised isikud ning valitsuse järelevalve all.
11. Sotsiaalkindlustusseadustiku (Code des Assurances Sociales) (27. juuni 1983. aasta seadus ja 3. juuli 1975. aasta seadus) põhikohtuasja asjaolude toimumise ajal kohaldatava versiooni (edaspidi „seadustik“) artikli 13 esimene lõik sätestab, et „kindlustatud isikutel on õigus saada sünnituse ajal ämmaemanda-, velskri-, sünnitusmajas või –kliinikus viibimise, ravivahendite ja imikute dieettoodetega seotud teenuseid.“ Seadustiku artikli 13 teise lõigu kohaselt hüvitab riik kõnealused kulud määrusega kindlaks määratud põhisumma ulatuses.
12. Suurvürsti 31. detsembri 1974. aasta määruse (Mémorial A 1974, lk 2398) muudetud versioonis (edaspidi „suurvürsti määrus“), mida kohaldati kohtuvaidluse asjaolude toimumise ajal, on kindlaks määratud ühtne määr, mille alusel osutatakse tavaolukorras sünnituse ajal tavapäraselt vajalikke meditsiini- ja haiglateenuseid Luksemburgi haigus- või rasedus- ja sünnituskindlustusskeemiga liitunud isikutele. Määruses on kindlaks määratud ka summa, mille hüvitab riik.
13. Haigekassade liidu (Union des Caisses de Maladie, edaspidi „UCM“) 1. detsembri 1988. aasta ringkirja (sünnituskulude ühtse määra osade jaotuse kohta alates 1. jaanuarist 1989) kohaselt näeb seadustiku ja suurvürsti määrusega kehtestatud skeem ette arvutuse, mis tehakse kolme elemendi, nimelt arstiabi, sünnituskulude ja dieettoodete põhjal.
14. Haiguse korral osutatavate muude teenustega seoses muudab seadustiku artikkel 308a kohustuslikuks kokkulepete sõlmimise UCMi ja eri liiki teenuste osutajate vahel, ilma et tehtaks vahet statsionaarsete ja ambulatoorsete teenuste vahel. Kõnealused kollektiivlepingud pidi heaks kiitma pädev minister ning need

muutusid seetõttu siduvaks ka neile teenuseosutajatele, kes ei olnud kokkoleppe sõlmimise üle läbirääkimisi pidanud poolte liikmed.

15. Eelotsusetaotlusest tuleneb, et Luksemburgi haigus- või rasedus- ja sünnituskindlustusskeem eristub selgesti selle poolest, et tervishoiuteenuste eest võetavad tasud, mis kindlustussüsteem olenemata teenuse osutajast katab, on ühtsed. Need tasud ei ole tagastatavate summade ülemmäärad, vaid kindlaksmääratud hinnad, mis ei sõltu patsiendi sissetulekust ega teenuseosutaja kvalifikatsioonist.
16. Kohtuvaidluse asjaolude toimumise ajal sätestas seadustiku artikkel 4, et töö- ja sotsiaalkindlustusministeerium võib teha kindlustusega seotud erandi Luksemburgis ajutiselt elavate välismaalaste suhtes. Seadustiku praegu kohaldatava versiooni artikli 4 teise lõigu kohaselt „isikud, kes on hõlmatud ravikindlustusskeemiga oma tegevuse tõttu rahvusvahelise organi teenistuses või neile selles ametis määratud pensioni tõttu .....ei ole kohustatud maksma kindlustusmaksu.
17. Tegelikult kohaldatakse seda põhimõtteliselt Euroopa ühenduste institutsioonide (parlament, komisjon, Euroopa Kohus, kontrollikoda), Euroopa Investeerimispanka, Euroopa Lennuliikluse Ohutuse Organisatsiooni, EFTA Kohtu ja NATO Luksemburgi tarnekeskuse ametnike ja muude teenistujate suhtes.

Põhikohtuasi

18. Euroopa Ühenduste Komisjoni ametniku A. Ferlini abikaasa, kelle elukoht on Luksemburgis, sündis 17. jaanuaril 1989 CHLis ning viibis seal 24. jaanuarini 1989.
19. A. Ferlini ja tema pere liikmed on liitunud ühise skeemiga. Seega ei ole A. Ferlini ja tema abikaasa hõlmatud Luksemburgi sotsiaalkindlustusskeemiga, esmajoones kohustusliku haigus- või rasedus- ja sünnituskindlustusskeemiga.
20. CHL saatis 24. jaanuaril 1989 A. Ferlinile arve summas 73460 Luksemburgi franki tema abikaasa sünnitusabi ja sünnitushaiglas viibimisega seotud kulude katteks.
21. Kõnealune arve koostati eelkõige „ alates 1. jaanuarist 1989 kehtivate haiglasutariifide põhjal, mida kohaldatakse nende isikute ja asutuste suhtes, kes ei ole liitunud riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga ning mille on “ühepoolselt ja ühtsetel alustel kindlaks määranud kõik l'Entente des hôpitaux Luxembourgeois” (Luxemburgi haiglate rühm, edaspidi „EHL“) haiglad. 'the EHL). Kõnesolevate tariifide alusel paluti A. Ferlinil tasuda 49 030 Luksemburgi franki „tavalise ootuspäraselt kulgenud sünnituse“ eest.

22. Peale selle esitati A. Ferlinile arve haiglaravitasule 5042 Luksemburgi franki ning ravimikuludele 674 Luksemburgi franki. Kõnealuste tasude aluseks on samuti EHLi ühistel alustel kindlaksmääratud tasud, mida kohaldatakse riikliku sotsiaalkindlustussüsteemiga mitteliitunud isikute, sealhulgas EÜ ametnike suhtes.
23. A. Ferlini keeldus temalt sissenõutava summa maksmisest põhjendusel, et arvel esitatud summa on diskrimineeriv. A. Ferlini väitis, et põhikohtuasja asjaolude toimumise ajal kohaldatavate eeskirjade kohaselt oleks arvel esitatud ning Luksemburgi haigekassa hüvitatav ühtne määr olnud 36 854 Luksemburgi franki, kuid A. Ferlinilt ja ühiselt skeemilt nõuti samade teenuste eest sisse 59 306 Luksemburgi franki, st 71,43% võrra suurem tasu kui isikutelt, kelle suhtes kohaldatakse Luksemburgi haigus- või rasedus- ja sünnituskindlustust.
24. A. Ferlini vaidlustas 22. aprillil 1993 väljastatud tingimusliku maksekorralduse, millega temalt nõuti 73 460 Luksemburgi frangi suuruse summa tasumist CHLile.
25. Tribunal de paix de Luxembourg (ringkonnakohus) lükkas 24. juuni 1994. aasta otsusega vaide põhjendamatuna tagasi ning mõistis A. Ferlinilt CHLi kasuks välja eespoolnimetatud summa koos kohustusliku intressiga.
26. A. Ferlini esitas 5. oktoobril 1994 selle otsuse peale kaebuse Tribunal d'arrondissement de Luxembourgile.
27. Nimetatud kohtus väitis A. Ferlini, et esiteks on CHLi arve aluseks EHLi määratud haiglatasude tariifid, mida alates 1. jaanuarist 1989 kohaldatakse riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga mitteliitunud isikute ja asutuste suhtes, ning teiseks UCMi 1. detsembri 1988. aasta ringkirjas ette nähtud tasude tariifid, mida kohaldatakse haigekassadega liitunute suhtes.
28. Apellatsioonikaebuse toetuseks väidab A. Ferlini, et CHLi tegevus haiglaravi tasude kindlaksmääramisel on esiteks vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega ning teiseks on EÜ ametnike suhtes kohaldatav Luksemburgi haiglatasutariifide süsteem vastuolus asutamislepingu artikli 85 lõikega 1.
29. CHL väidab, et taotlus tuleks rahuldamata jätta ning vaidlustatud kohtuotsus kinnitada. CHL väidab peamiselt, et EÜ ametnike olukord ei ole võrreldav riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga liitunud isikute olukorraga. EÜ ametnikud ei maksa makse, nad ei tee sissemakseid riiklikku sotsiaalkindlustusskeemi ning nende sissetulek on kõrgem. Peale selle ei olnud ühine skeem kohtuvaidluse asjaolude toimumise ajal sõlminud EHLiga ühtegi kokkulepet. Teiseks väidab CHL, et asutamislepingu artikli 85 tingimused on käesoleval juhul täitmata.

Eelotsuse küsimus

30. Siseriiklik kohus märgib peamiselt, et asutamislepingu artikkel 48, määrus nr 1408/71 ja määrus nr 1612/68 käsitlevad ainult ühenduse kodanikke, kes asuvad tööle muus liikmesriigis või kelle suhtes hakkavad kehtima kõnealuse muu liikmesriigi õigusaktidega reguleeritavad sotsiaalkindlustussüsteemid; see ei ole kohaldatav EÜ ametnike suhtes. Kohus lisab, et on siiski vastuvõetamatu, kui muus liikmesriigis elavad EÜ ametnikud asetatakse vähemsoodsasse olukorda võrreldes ükskõik millise muu töötajaga, kes on liikmesriigi kodanik. Neil peaksid olema isikute vaba liikumise, asutamisevabaduse ja sotsiaalkaitsega seoses samad ühenduse õigusest tulenevad soodustused, nagu on liikmesriigi kodanikel.
31. Siseriikliku kohtu arvamuse kohaselt on seega võimalik, et riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga liitunud isikute suhtes kohaldatavatest arstiabi- ja haiglasutariifidest kõrgemate tariifide kohaldamine EÜ ametnike suhtes on võrdse kohtlemise üldpõhimõtte rikkumine. Kohus on seisukohal, et A. Ferlini esitatud argumente, mille eesmärk on ümber lükata CHLi erineva kohtlemise objektiivsed põhjendused, ei saa pidada alusetuiks. Seetõttu ei saa kohus neid täielikult tagasi lükata.
32. Siseriiklik kohus lisab, et poolte põhikohtuasjas esitatud väited nõuavad ka konkurentsiseaduse põhimõtete tõlgendamist esmajoonel küsimustes, mis on seotud liikmesriikide volitustega oma sotsiaalkindlustusskeemide reguleerimisel, ettevõtjate ja asjaomaste teenuste erilise staatusega ning mõjuga ühisturu toimimisele.
33. Seega otsustas Tribunal d'arrondissement de Luxembourg menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuseküsimuse:

„Võttes arvesse Euroopa Liidu kodanike vahelise mittediskrimineerimise põhimõtet, mis sisaldub EÜ asutamislepingu artiklites 6 ja 48, võttes arvesse töötajate vaba liikumist ühenduse piires, nagu on sätestatud nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruses (EMÜ) nr 1612/68 töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires, viimati muudetud nõukogu määrusega (EMÜ) nr 312/76, võttes arvesse sotsiaalkindlustuse valdkonnas kohaldatavat nõukogu 14. juuni 1971. aasta määrust (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes, muudetud nõukogu 2. juuni 1983. aasta määrusega (EMÜ) nr 2001/83,

ja

võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 85 lõiget 1, mille kohaselt on keelatud kõik sellised ettevõtjatevahelised kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused ja kooskõlastatud tegevus, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ning mille eesmärgiks või tagajärjeks on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi ühisturu piires,

kas ühenduse õigusega on kooskõlas suurvürsti 31. detsembri 1974. aasta määruse (Mémorial A nr 95, 31. detsember 1974, lk 2398) muudetud versioon, mille eesmärk on määrata sotsiaalkindlustusseadustiku (Code des Assurances Sociales) artiklite 6 ja 13 kohaldamisel kindlaks mitterahalised haigus- ja sünnitustoetused, haiglasude tariifid, mida alates 1. jaanuarist 1989 kohaldatakse isikute ja organite suhtes, kes ei ole liitunud riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga, UCMi 1. jaanuari 1989. aasta ringkiri sünnituskulude ühtse määra jaotamise kohta alates 1. jaanuarist 1989 ning EHLi teguviis, mille kohaselt on kehtestatud isikutele ja asutustele, kes ei ole liitunud riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga ning ühise ravikindlustusskeemiga liitunud Euroopa ühenduste ametnikele ühtsed ravi- ja haiglasude tariifid, mis on kõrgemad riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga liitunud residentide suhtes kohaldatavatest tariifidest?

Eelotsuse küsimus

34. Siseriikliku kohtu kirjeldatud õiguslikus ja faktilises raamistikus soovitakse eelotsuseküsimuses esiteks teada, kas asjaolu, et rühm tervishoiuteenuste pakkujaid on ühepoolselt kohaldanud EÜ ametnike suhtes sünnitusabi- ja haiglasude tariifid, mis on riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga liitunud isikutele kehtivatest tariifidest kõrgemad, võib käsitada diskrimineerimisena kodakondsuse alusel; teiseks soovitakse teada, kas kõnealune asjaolu on vastuolus asutamislepingu artikli 85 lõikega 1.
35. Luksemburgi valitsus väidab, et ühise skeemiga hõlmatud EÜ ametnike suhtes ei kohaldata Luksemburgi haigus- või rasedus- ja sünnituskindlustusskeemi sissemaksete tegemise kohustusi ning neil ei ole sellest tulenevalt õigust saada suurhertsogi määruse alusel ettenähtud hüvitisi.
36. Luksemburgi valitsus kinnitab Tribunal d'arrondissementi eelotsusetaotluses esitatud põhjendust, et määrust (EMÜ) nr 1408/71 ei kohaldata EÜ ametnike suhtes. Rahvusvahelise organisatsiooni ametnikud ja muud teenistujad ei liitu siseriikliku sotsiaalkindlustusskeemiga, isegi kui nendega seotud erand ei ole selgesti sätestatud. See peab paika a fortiori, kui personalieeskirjad reguleerivad sotsiaalkindlustust igakülgset ja soodsalt. Peale selle ei pea EÜ ametnikud täitma ühenduse sätteid vabaks liikumiseks liikmesriikide piires, sest nende suhtes kohaldatakse Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll.
37. Luksemburgi valitsus väidab, et suurvürsti määrus ei sisalda muude liikmesriikide kodanikke diskrimineerivaid sätteid.
38. Komisjon on seisukohal, ning teatavate väikeste erinevustega on samal seisukohal ka A. Ferlini, et teguviis, mille tulemusena kehtivad Luksemburgi sotsiaalkindlustusskeemiga mitteliitunud isikute ja asutuste ning ühise ravikindlustusskeemiga liitunud Euroopa ühenduste ametnike suhtes kõrgemad ühtse ravi- ja haiglasu tariifid kui riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga liitunud residentide suhtes, ei ole kooskõlas Euroopa Liidu kodanike vahelise mittediskrimineerimise põhimõttega, nagu on sätestatud asutamislepingu artikli 6

esimeses lõigus ja artiklis 48. Komisjon lisab, et käesoleval juhul ei ole täidetud määruse nr 1408/71 kohaldamise tingimusi.

39. Tuleks eelkõige meeles pidada, et asutamislepingu artikli 6 esimest lõiku, mis sätestab kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelamise üldpõhimõtte, kohaldatakse väljakujunenud pretsedendiõiguse alusel iseseisvalt ainult ühenduse õigusega reguleeritavatel juhtudel, millega seoses ei näe asutamisleping ette konkreetseid diskrimineerimist keelavaid eeskirju (vaata muu hulgas kohtuasi C-179/90: *Merci Convenzionali Porto di Genova vs. Siderurgica Gabrielli*, EKL 1991, lk I-5889, punkt 11); kohtuasi C-379/92: *Peralta*, EKL 1994, lk I-3453, punkt 18; ning kohtuasi C-176/96: *Lehtonen ja Castors Braine vs. FRBSB*, EKL 2000, lk I-0000, punkt 37).
40. Töötajate liikumisvabaduse põhimõtte rakendati asutamislepingu artikliga 48.
41. Nagu kohtujuristi ettepaneku punktis 49 on märgitud, ei saa ühise skeemiga liitunud EÜ ametnikke ja nende pereliikmeid käsitada töötajatena määruses nr 1408/71 määratletud tähenduses. Nende suhtes ei kohaldata sotsiaalkindlustuse valdkonna siseriiklike õigusnorme, nagu on ette nähtud määruse nr 1408/71 artikli 2 lõike 1 kohaselt.
42. Teisest küljest vastab EÜ ametniku staatus kahtlemata võõrtöötaja staatusel. Väljakujunenud praktika kohaselt ei kaota ühenduse kodanik, kes töötab rahvusvahelise organisatsiooni ametikohal muus liikmesriigis kui oma päritoluriigis, töötaja staatust asutamislepingu artikli 48 lõikes 1 määratletud tähenduses ka juhul, kui tema töökoha riigi territooriumile sissesõidu ja selles riigis elamise tingimusi reguleeritakse konkreetselt rahvusvaheliste lepingute ja kokkulepetega (liidetud kohtuasjad 389/87 ja 390/87: *Echternach ja Moritz vs. Minister for Education and Science*, EKL 1989, lk 723, punkt 11; kohtuasi C-310/91: *Schmid vs. Belgia riik*, EKL 1993, lk I-3011, punkt 20).
43. Sellest järeldub, et liikmesriigi kodanikust töötajat, nagu on A. Ferlini, ei või ilma jätta talle asutamislepingu artikliga 48 ja määrusega nr 1612/68 ette nähtud sotsiaalsetest õigustest ja soodustustest (vaata kohtuasjad C-152/82: *Forcher vs. Belgia riik*, EKL 1983, lk 2323, punkt 9; *Echternach ja Moritz*, punkt 12; ja *Schmid*, punkt 22).
44. Kohtujuristi arvamuse punktide 52–54 kohaselt ei saa riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga liitunud isikutele kehtestatud tariifidest kõrgemate sünnitusabi- ja haiglasude tariifide kohaldamist siiski käsitada töötingimusena asutamislepingu artikli 48 lõike 2 ja määruse nr 1612/68 artikli 7 lõike 1 tähenduses.
45. Määruse nr 1612/68 artikli 7 lõikes 2 nimetatud sotsiaalsete soodustustega seoses tõdetakse, et A. Ferlini ei taotle õigust Luksemburgi õigusnormidega tagatavale sotsiaalsele soodustusele, mille kohaselt vastuvõttev liikmesriik hüvitab

- sünnitusega seotud kulud ühtse määra alusel. Ta taotleb võrdset kohtlemist rasedus- ja sünnitusjärgse ravi- ja hooldustasude tariifide kindlaksmääramisel.
46. Neid asjaolusid arvestades on selge, et asutamislepingu artikkel 48 ega määrus nr 1612/68 ei ole käesoleval juhul kohaldatavad.
  47. Seetõttu tuleb väidetava diskrimineerimise küsimust uurida asutamislepingu artikli 6 esimese lõigu alusel.
  48. Põhimenetluse asjaolu, et EHL määras kindlaks riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga mitteühinenud isikute rasedus- ja sünnitusjärgse ravi- ja hooldustasude tariifid, mida CHL seejärel kohaldas A. Ferlini suhtes, ei tulene siseriiklikest õigusnormidest ega sotsiaalkindlustuse valdkonna kollektiivlepingute kujul vastu võetud eeskirjadest.
  49. EHLi koosseisu kuuluvad Luksemburgi haiglad määrasid ühepoolset ja ühtsetel alustel kindlaks „haiglatasude tariifid, mida alates 1. jaanuarist 1989 kohaldatakse kõigi riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga mitteühinenud isikute ja asutuste suhtes“ olukorras, kui puudusid ühise skeemiga sõlmitud kokkulepped, mis määravad kindlaks ühise skeemiga hõlmatud isikute tasumäärad. Kõnealuste tariifide alusel nõuti A. Ferlinilt ja ühiselt skeemilt sisse 59 306 Luksemburgi franki, mis on 71, 43% suurem tasust, mis samade teenuste eest maksavad isikud, kelle suhtes kohaldatakse Luksemburgi haigus- või rasedus- ja sünnituskindlustust.
  50. Euroopa Kohtu praktika kohaselt kohaldatakse asutamislepingu artikli 6 esimest lõiku ka juhtudel, kui EHLiga samalaadne rühm või organisatsioon kehtestab oma teatavaid volitusi ja seisundit kasutades õigussubjektidele tingimused, mis kahjustavad asutamislepingu alusel tagatud põhivabaduste kasutamist (vaata selle kohta kohtuasi C-36/74: Walrave ja Koch vs. Association Union Cycliste Internationale jt, EKL 1974, lk 1405; kohtuasi 43/75: Defrenne vs. SABENA, EKL 1976, lk 455; ja kohtuasi C-415/93: Union Royale Belge des Sociétés de Football Association jt vs. Bosman jt, EKL 1995, lk I-4921).
  51. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt loetakse diskrimineerimiseks üksnes juhtumid, kui võrreldavates olukordades kohaldatakse eri eeskirju või kui samu eeskirju kohaldatakse eri olukordades.
  52. Seetõttu tuleb kaaluda, kas riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga mitteühinenud isik, nagu on A. Ferlini, olukord erineb kõnesoleva liikmesriigi kõnealuse skeemiga ühinenud isikute olukorrast.
  53. Selles suhtes ei saa vastuvõetavaks tunnistada siseriiklikule kohtule ning Euroopa Kohtule menetluse käigus esitatud väiteid, mille eesmärk oli tõestada, et A. Ferlini olukord ei olnud võrreldav Luksemburgi sotsiaalkindlustusskeemiga ühinenud isiku olukorraga.

54. Esiteks on sellega seoses ebaoluline asjaolu, et A. Ferlini ei maksa oma töötasult makse riigikassasse ega tee riiklikku sotsiaalkindlustusskeemi sissemaksid, sest ta ei taotle õigust kõnealuse skeemi alusel makstavatele sotsiaalkindlustustoetustele, vaid üksnes CHLi kehtestatud haiglasutariifide diskrimineerimata kohaldamist.
55. Seoses väitega, et EÜ ametnike keskmine sissetulek on riigi avalikus või erasektoris töötavate residentide sissetulekust suurem piisab, kui meenutada, et põhikohtuasjas käsitletav teenuse maksumus riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga ühinenud isikutele esitataval arvel ei olene nende isikute sissetulekust.
56. Sellest tulenevalt ning üksnes Euroopa Kohtule esitatud tõendite põhjal ilmneb, et A. Ferlini ja tema pereliikmed, kes on liitunud ühise skeemiga, on riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga liitunud kodanike olukorraga võrreldavas olukorras.
57. Euroopa Kohus on sedastanud, et võrdse kohtlemise eeskirjade kohaselt on peale ilmselge kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelatud ka igasugune varjatud diskrimineerimine, mis muude kriteeriumide järgi vahet tehes toob tegelikult kaasa samasuguse tagajärje (kohtuasi 152/73: *Sotgiu vs. Deutsche Bundespost*, EKL 1974, lk 153, punkt 11) ja kohtuasi C-151/94: *Komisjon vs. Luksemburg*, EKL 1995, lk I-3685, punkt 14).
58. Riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga liitumise kriteerium, mida CHL kohaldab ning mis on EHLi meditsiiniabi- ja haiglaravi diferentseeritud tasude aluseks, kujutab endast kaudset kodakondsuse alusel diskrimineerimist. Esiteks on suur osa ühise skeemiga liitunud isikutest, kes ei ole liitunud riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga, kuid saavad sellest hoolimata Luksemburgis pakutavat meditsiiniabi ja haiglaravi, muude liikmesriikide kodanikud. Teiseks on valdav osa Luksemburgis elavatest kodanikest hõlmatud riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga.
59. Selline diferentseerimine võiks olla põhjendatud, kui see tugineks objektiivsetele kaalutlustele, mis ei sõltu asjaomaste isikute kodakondsusest ning on proportsionaalsed õiguspäraselt taotletava eesmärgiga.
60. Arvestades käesoleva kohtuasja faktilisi asjaolusid ning kuna sellega seoses ei ole Euroopa Kohtule ega siseriiklikule kohtule esitatud argumente, on ilmne, et riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga liitunud isikute ja EÜ ametnike märgatavalt erinev kohtlemine sünnitusabiga seotud tervishoiuteenuste eest makstavate tasude tariifide kehtestamisel ei ole põhjendatud.
61. Sellest tulenevalt ei ole tarvis uurida kõnealust küsimust asutamislepingu artikli 85 alusel.
62. Eelotsuseküsimusele tuleb seega vastata, et tervishoiuteenuste pakkujate rühma teguviis, kes on ühepoolselt kohaldanud EÜ ametnike suhtes rasedus- ja

sünnitusjärgse ravi- ja hooldustasude tariifid, mis on kõrgemad riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga liitunud isikutele kehtestatud tariifidest, kujutab endast sellega seotud objektiivse põhjenduse puudumise tõttu asutamislepingu artikli 6 esimese lõigu kohaselt keelatud diskrimineerimist kodakondsuse alusel.

Kohtukulud

63. Luksemburgi valitsuse ja komisjoni Euroopa Kohtule märkuste esitamiseiga seotud kulusid ei hüvitata. Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleliolevate asjade üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastuseks Tribunal d'arrondissement de Luxembourg 7. oktoobri 1998. aasta otsusega esitatud küsimustele, otsustab:

Tervishoiuteenuste pakkujate rühma teguviis, kes on ühepoolselt kohaldanud EÜ ametnike suhtes rasedus- ja sünnitusjärgse ravi- ja hooldustasude tariifid, mis on kõrgemad riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga liitunud residentidele kehtestatud tasude tariifidest, kujutab endast sellega seotud objektiivse põhjenduse puudumise tõttu asutamislepingu artikli 6 esimese lõigu (pärast muutmist EÜ asutamislepingu artikli 12 esimene lõik) kohaselt keelatud diskrimineerimist kodakondsuse alusel.

Rodriguez Iglesias	Moitinho de Almeida	Edward
	Sevón	Schintgen
Kapteyn	Gulmann	Jann
Ragnemalm	Wathelet	
	Skouris	

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 3. oktoobril 2000 Luxembourgis.

R. Grass
Kohtusekretär

G.C. Rodriguez Iglesias
President